

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Wystawa Rolniczo-Przemysłowo-Rzemieślnicza w Gnieźnie

Źródło:

Przemysł i Handel Rok 4 1925 numer 32, strona 1039

Artykuł udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt.

„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39« H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

Zamiarem naszym było więc stwierdzenie dwóch ważnych dla rozumienia dzisiejszego stanu hut śląskich momentów: 1) wykazanie kolosalnie ujemnych wyników, jakie wobec znacznej skali wytwórczości wywołała wadliwa kalkulacja kosztów własnych, to znaczy niewłaściwe prowadzenie hut żelaznych na Górn. Śląsku, oraz 2) zobrazowanie warunków, wśród których obecnie odbywa się odbudowa zniszczonych przez inflację funduszy zakładowych. Trzeba bowiem uwzględnić okoliczność, że huty dziś nie tylko opłacają procenty od pożyczek, lecz jednocześnie muszą robić odpisy na umarzanie tych ostatnich, by zdobywać w dalszym ciągu niezbędne dla prowadzenia postępowania wytwórczego środki obrotowe.

Droga, zmierzająca ku temu, jest jedna, mianowicie droga oszczędności, na którą przemysł śląski przed rokiem zdecydowanie wstąpił; a więc unieruchomiono zakłady wzgl. jednostki wytwórcze, pracujące nieekonomicznie; następnie zapomocą naukowej organizacji pracy została osiągnięta oszczędność smarów, paliwa, tworzyw, energii mechanicznej i t. p.; nareszcie na podstawie umowy, zawartej z robotnikami w dn. 17 stycznia r. b. w Katowicach, zreformowano ustawowy ośmiogodzinny system pracy w sposób, zapewniający racjonalne wyzyskanie robotnika w hucie

przez ustanowienie obowiązkowych, nieopłacanych przez przedsiębiorstwa przerw wypoczynkowych *).

Istnieje natomiast pewna do dziś dnia przez przemysłowców śląskich mało uwzględniana dziedzina stosunków gospodarczych; mamy tu na myśli rozrzutność, panującą w administracji przedsiębiorstw poszczególnych: wówczas, gdy w przeciwstawieniu do r. 1913 wytwórczość przedsiębiorstw, naogół biorąc, zmalała (niekiedy o 50%), liczba dyrektorów i personelu administracyjnego** poważnie wzrosła; nadto słyszymy o zawrotnych wprost sumach uposażenia dyrektorów zarządu i ich pomocników: często nazywane są pensje miesięczne dyrektorskie, wynoszące 5.000, 10.000, 15.000 zł.!

Oszczędność w dziedzinie administracji dałaby w warunkach wskazanych efekt niemały. Jednocześnie przysporzyłaby ona przemysłowi sił moralnych w jego zabiegach nad oszczędnym prowadzeniem zakładów, zwłaszcza w walce o dziesięciogodzinny, trzechemiastowy system pracy w hutach; albowiem obecnie dalszemu zachowaniu systemu rzeczonoego opierają się robotnicze związki zawodowe: egoizmowi jednostek przeciwstawiany jest egoizm klasowy.

Inż. Władysław Kuczewski.

Handel.

Handel zagraniczny.

Stosunki handlowe polsko-węgierskie. — Umowa handlowa polsko-węgierska została ratyfikowana przez Sejm polski dn. 14 lipca r. b. Sejm węgierski ratyfikował ją dn. 3 kwietnia r. b., niezwłocznie po ukończeniu pertraktacji traktatowych. Ze strony Węgier daje się zauważyć gorącą chęć rozwoju stosunków handlowych z Polską; odgrywa tu rolę moment polityczny, oraz ta okoliczność, że Polska i Węgry są krajami wzajemnie uzupełniającymi się. Węgrzy ze względów politycznych pragnęliby osłabienia pozycji Czechosłowacji na swym rynku, natomiast wzmocnienia pozycji polskiej.

Import do Węgier w r. 1924 wynosił 702.806 tys. złotych koron, eksport węgierski — 575.010 tys. złotych koron. Bilans handlowy węgierski jest więc bierny, co pochodzi głównie z terytorjalnego obciążenia tego państwa. Węgry jednak, pomimo ciężkich warunków, przejawiają olbrzymią energję polityczną i ekonomiczną i dźwigają się gospodarczo.

Handel zewnętrzny Węgier według krajów rozdziela się, jak następuje:

	Przywóz (stosunek procentowy)	Wywóz
Austria	23,19	36,45
Czechosłowacja	25,16	24,06
Rumunia	7,83	5,28
Jugosławia	4,03	5,82
Niemcy	12,53	7,90
Szwajcaria	3,77	2,02
Włochy	4,19	0,05
Francja	1,61	0,38
Holandja	1,14	0,67
Anglia	2,18	1,64
Polska	5,53	2,58
Stany Zjednoczone	2,53	0,53
Inne Państwa	6,31	6,62

Widzimy, że Austria i Czechosłowacja, państwa, które wspólnie z Węgrami miały przed wojną światową wspólne terytorjum celne, zajmują przeszło po-

łowę bilansu handlowego Węgier. Na znaczny udział Czechosłowacji w bilansie handlowym Węgier wywiera wpływ posiadanie dawnych północnych terytoriów węgierskich (Słowaczyna i Ruś Przykarpacka), krajów geograficznie z Węgrami spojonych, dostarczających Węgrom materiału drzewnego i stanowiących nabywcę wyrobów węgierskiego przemysłu.

Udział Rumunii w handlu zewnętrznym Węgier, też względnie znaczny, jest wywołany aneksją Siedmiogrodu. Dzielnica ta posiada gęstszą sieć kolejową, niż dawna Rumunia: 77 klm. na 1.000 klm.² obszaru, gdy dawna Rumunia — 29,5 klm. Siedmiogród systemem swych kolei jest więc bardziej związany z Węgrami, niż z Rumunią.

W handlu z Węgrami wybijają się Niemcy na wybitne miejsce. W ich imporcie do Niemiec maszyny i aparaty stanowią najwybitniejszą pozycję — 13,36%. Pozatem idą barwniki — 8,07%. W wywozie zaś z Węgier do Niemiec pierwsze miejsce zajmują pióra — 17,6%, następnie wełna — 9,67%, pszenica — 8,0, lucerna — 6,7, mąka — 5,79, bób — 5,9, świeże owoce — 4,12, jarzyny — 4,1 i t. d. Wywóz Węgier do Niemiec składa się przeważnie z produktów rolniczych; wyjątek stanowią żarówki elektryczne, wykazujące 4,26% w wywozie Węgier do Niemiec.

Handel zewnętrzny polsko-węgierski jest znaczniejszy, niż wykazuje to nasza statystyka. Według statystyki polskiej, nasz handel z Węgrami przedstawia się, jak następuje:

*) P. w tej mierze czasopismo: „Przegląd Gospodarczy“ r. 1925, zes. 14, str. 845/7, art. pod tyt. „Organizacja pracy w hutnictwie“.

**) Niewspółmierność pomiędzy wzrostem liczby robotników a urzędników górnośląskich przemysłu górniczo-hutniczego wynika — między innymi — z zestawienia poniższego:

	przy ilości robotników:	liczba urzędników wynosiła:
w czerwcu 1914	— 105.012	4.630
w styczniu 1924	— 174.710	10.267
w marcu 1924	— 167.865	9.887

	Przywóz (w tys. zł. i procentach do całości)		Wywóz	
1922	6.616	0,8	18.161	2,8
1923	6.305	0,6	19.112	1,6
1924	13.970	0,9	23.647	2,9

Dane statystyki polskiej, odnoszące się do handlu zewnętrznego z Węgrami, zwłaszcza w rubryce przywozu z Polski do Węgier, są znacznie mniejsze od dat, jakie wykazuje statystyka węgierska, gdy bowiem według statystyki polskiej nasz wywóz do Węgier wynosi 23,6 miln. zł., według statystyki węgierskiej równa się on 38,8 miln. złotych koron. Złota korona jest o 5% większa od złotego polskiego, w złotych więc polskich wywóz nasz do Węgier podług statystyki węgierskiej dochodzi do 40 miln. złotych, czyli różni się od danych statystyki polskiej o czterdzieści kilka procent. Pochodzi to stąd, że wskutek korytarza czeskiego nasze towary do Węgier nie szły bezpośrednio i w naszym wywozie figurowały jako eksport do Czechosłowacji, tymczasem węgierska statystyka uwzględnia lepiej, niż nasza, pochodzenia towaru.

Według natomiast statystyki węgierskiej, handel zewnętrzny polsko-węgierski przedstawia się bliżej, jak następuje:

	Wywóz z Polski do Węgier: tys. złotych koron		procenty
Węgiel kamienny	28.667,8		73,78
Nafta	2.594,4		6,67
Wełna	1.811,9		4,66
Koks	1.228,0		3,16
Surowe metale	602,9		1,55
Wyroby bawełniane	589,8		1,51
Maszyny dla przemysłu tkackiego	526,6		1,35
Skóra surowa i obrobiona	385,0		0,99
	38.855,8		100,00

	Przywóz z Węgier do Polski:		
Mąka	7.571,1		50,94
Tytoń surowy	1.227,0		8,25
Lokomotywy	1.142,8		7,09
Konie	1.126,0		7,58
Ryby świeże	527,5		3,55
Maszyny elektryczne i aparaty	400,1		2,69
Wełna surowa	400,1		2,69
Pszenica	313,7		2,11
Maszyny młyńskie	220,7		1,48
Jarzyny świeże	138,3		0,93
Salami	136,1		0,91
Nasienie koniczyzny i lucerny	134,6		0,90
Towary żelazne	129,6		0,87
Motory	121,9		0,80
	14.861,0		100,00

Nie ulega wątpliwości, że handel polsko-węgierski pomimo czeskiego korytarza będzie mógł się rozwinąć. Obecna umowa handlowa z Czechosłowacją posiada zasadniczy punkt — równouprawnienie tranzytowe. Musi być to wykorzystane dla naszego handlu z Węgrami.

Węgrzy niemal nie posiadają przemysłu bawełnianego. Na ich rynku Austria, Czechosłowacja, i Włochy zajęły wybitną pozycję, lecz wobec dążeń Węgier do wyemancypowania się z pod przewagi czeskiej i pragnienia rozszerzenia stosunków z Polską, przy większej inicjatywie naszych przemysłowców bawełnianych, moglibyśmy zdobyć rynek węgierski dla naszych produktów bawełnianych, a przez Budapeszt przeniknąć do Siedmiogrodu oraz Bułgarii.

Przywóz wyrobów bawełnianych do Węgier przedstawia się, jak następuje:

Czechosłowacja	41.066,4
Austria	29.433,1
Włochy	3.445,8
Anglia	1.042,8
Francja	1.329,7
Polska	589,8

Otóż przy założeniu wielkiego składu polskich wyrobów bawełnianych w Budapeszcie i lepszem poznaniu potrzeb i właściwości rynku węgierskiego, moglibyśmy nasz eksport na Węgry wyrobów bawełnianych wielokrotnie zwiększyć.

Jesteśmy państwem kontynentalnem. Musimy więc rozwijać przedewszystkiem handel z naszymi najbliższymi sąsiadami.

Wł. Studnicki.

Targi i wystawy.

Udział przemysłu górnośląskiego w Targach Wschodnich. — W wyniku bezpośredniego przez czynników kierowniczych Targów Wschodnich przeprowadzonej akcji na terenie Górnego Śląska zapewniony jest wszechstronny udział wielkiego przemysłu górnośląskiego w tegorocznych Targach Wschodnich. Wszystkie najpoważniejsze przedsiębiorstwa wielkiego przemysłu na Górnym Śląsku będą reprezentowane w tym roku na Targach Wschodnich, dając tem samem wyraz zespolenia gospodarczego tej cennej dzielnicy z całą Rzeczpospolitą, jako też wyraz jednolitego frontu w zdobywaniu nowych terenów dla ekspansji gospodarczej Polski, której Targi Wschodnie zawsze, a w tym roku ze szczególną siłą służyć będą.

Należy zaznaczyć, że dotychczas wielki przemysł górnośląski raz jeden tylko, a mianowicie przed dwoma laty, brał zbiorowy udział w Targach Wschodnich w postaci raczej wystawowej w osobnym pawilonie, który wzbudzał wówczas łatwo zrozumiałe powszechne zainteresowanie. W tym roku po raz pierwszy nie będzie to już grupa, wyodrębniona z całokształtu odpowiednich gałęzi przemysłu krajowego, gdyż ekspozycje przemysłu górnośląskiego będą organicznie włączone do odpowiednich działów i będą miały powszechny charakter targowy.

Organizacją udziału przemysłu górnośląskiego w V-ych Targach Wschodnich zajmuje się P. Przybylski, Dyrektor Górnośląskiego Związku Przemysłowców Górniczo-Hutniczych w Katowicach.

Wystawa Rolniczo-Przemysłowo-Rzemieślnicza w Gnieźnie. — Ze względu na zbliżający się termin otwarcia Wystawy w Gnieźnie, komitet, zarządzający Wystawę, pracuje ze zdwojoną energją i dokłada wszelkich starań, aby Wystawę należycie zorganizować. Na terenie wystawowym, położonym w bardzo korzystnem miejscu dla wystawców (posiada bowiem w samym środku bocznice kolejową), postępują prace przy ustawianiu pawilonów, urządzeniu skwerów, kwietników, oparkowaniu terenu i t. p. Sama Wystawa zapowiada się bardzo dobrze. Już do chwili obecnej wśród całego szeregu firm zgłosiło się kilkanaście z własnymi pawilonami, nie licząc pawilonów komitetu Wystawy.

Krajowe rynki towarowe.

(na podstawie danych Min. Przem. i Handlu, doniesień Wydziałów Przem. Województw, organizacji społeczno-gospodarczych, własnych korespondentów, depesz „Pat'a" i Agencji Wschodniej i t. d.).

(za okres od 27 lipca do 1 sierpnia).

Ziemniaki.

Warszawa. — Tendencja wyczekująca, gdyż położenie na rynku zboża krajowego nadal jest niewyjaśnione. Po-
daż w końcu tygodnia zwiększyła się znacznie. Robiono